

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VII. Lutherus Bibliis transferendis atque interpretandis operam dat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

cessor fuit, rebus gestis, de quo ad An. Christi, 818. scribit, (a) hæc: *Ludouicus scripturam sacram in Saxoniam linguam conuertit curauit, quemadmodum postea Carolus sapiens in Gallicam & Anglicam dialectos.* Extant hodieque in Bibliothecis Germaniæ pluribus Coloniae, Moguntiae, Herbipoli &c. Biblia Germanica, in quorum fine typis exaratum fertur ab ijs qui viderunt hoc: *Excusa per Antonium Koburger in laudabili ciuitate Imperij Norimberga An. post natum Christum MCCCC LXXXIII. die Luna post Inuocauit* nempe aliquot menses ante ortum Lutheri: aut igitur cæci fuerunt Germani, aut intoxicati, aut vehementer imperiti, qui aliter sibi aduersus oculos suorum testimonia persuaderi siuerunt de Luthero tanquam primo translatoe. 2. Nec Lutherus quidem Biblia Veteris Testamenti transtulit, sed ex Iudæorum antiqua in Germanicum idioma translatione Hebræis litteris scripta suffuratus est, id ex collatione Bibliorum Lutheri ac Iudæorum deprehensum est non semel, adeoque ex ipso Initio Genesis fit manifestum, ubi Iudaica Translatio, (pro verbis vulgatae *In principio creauit Deus &c.*) prorsus eadem verba habet, quæ Lutherus exhibet nempe: *Im anfang schuff Gott Himmel vnd Erde.* Habent igitur Lutherani Biblia Germanica veteris quidem Testamenti prout à Iudæis translata ac corrupta erant, & per Lutherum corruptiora facta, Novum vero corruptissimè per ipsum & Crucigerum editum. Sed hoc quam primum prodierat, omnium Catholicorum calculis & sententijs fuit condemnatum; & etiam Ferdinandi, Imperatoris fratris, iussu flammis publice exustum; cuius exemplum statim Georgius Saxoniae Dux, quo præsentè inter Eccium, & Carolstadium habita fuerat disputatio, (vt supra diximus) multique alij Principes imitati sunt: tanto quidem illius zelo (ex dicta disputatione vehementer aucto) vt omnes libros à librarijs coëmi, & in ignem conijci mandarit. Ne vero calumniæ locus esset, ex eo quod princeps optimus plebi inuideret scientiam sanctorum librorum, per Emperum continuo Novum Testamentum Translatum edidit, (b) Lutherus interim ad Germaniæ populos libellum scripsit, quo exhortatur eos ne magistratuum edictis parent. *Qui enim libros suos magistratui cremandos traderet, ab eo lesum Christum in manus Herodis tradi. Nihilominus tamen executioni edictum hoc multis in locis*

fuit demandatum.

Non mirabitur deinceps Lector, cur Lutherus & eius nepotes, tanto zelo vrgeant librorum Biblicorum numerum & Canonè Iudaico, cum in ipsa sua Translatione Iudaizent. In solis Noui Testamenti libris vltra mille & quadringenta loca ab ipso corrupta & deprauata sunt, vt quidam notarunt. (c) Ipse Buzerus etiam quum iam Lutheri ineptias & peruersa dogmata sequi inciperet, hoc ipsum in Dialogo contra Melancthonem ei exprobrat, dicens: *Si Lutherus id postulet vt nemo ei contradicat, id quoque postulat, vt Deus sit. Multa in versione crassa ab ipso commissa errata.* His tamen non obstantibus, vt Iudæi olim in memoriam promulgatae à Moysè legis solemne festum in insula Pharo instituerunt. sic aliquis Ministrorum Pomeranus nomine. vt ostenderet hanc versionem Sp. Sancti opus esse, VVitebergæ in honorem eius Festum instituit, quod Translationem Bibliorum nominauit. Quod quidem primum Lutheranum est festum. Et alius quidam scripsit, versionem illam Luthero sine dubio à Spiritu sancto esse dictatam. At si Spiritus Sanctus primæ versionis auctor sit, etiam sequentium auctor erit; vt-pore quam Lutherus ter ac quater, ac sæpe in deterius mutauit. In solo S. Matthæi Buan-gelio triginta quatuor loca aliqui notarunt, à Luthero in secunda editione mutata. Quid? ergo Lutherum in prima à Spiritu sancto deceptum dicemus? Idem monitus à quodam amico, minus recte ab eo factum quod per vim alibi integra verba in S. scripturam intruserit, eaque ratione Papistis iustam calumniandi ansam dederit, respondit: *Si Papista aliquis obmurmuret, dic tu Doctorem Martinum Lutherum sic habere velle: eundemque dicere, Esse Papistam & esse Asinum unam eandemque rem esse.*

VIII. Lutheri hic in transferendis Biblijs conatus Zuinglium postea ad idem præstandum excitauit (d) Eius operis exemplar à Tigurino Typographo, vt Lauaterus scribit, dono Luthero missum, idem non sine conuitio remisit. Ego, aiebat Lutherus, *istorum hominum libros, & scripta legere nolo, quum sint extra Ecclesiam,*

K 2

a pag. mihi 108 b Plenberg. Vit. Luth. cap. 10. num. 1. c. Vide Staphylum Apolog. pag. 2. Emserum in præfat. Noui Testamenti Rescriptum Georgij Ducis. d. Schlusself. lib. 2. d. Theol. Calv. art. 12.

non solum ipsi sint damnati, verum etiam secum ad Infernum multas miseris animas abducant. Quos ego quam diu vixero, precibus & scripto oppugnare non cessabo. Idem Lutherus Zuinglij opus itacim damnauit, infelicibus flammis abolendum esse diſtans, quum nihil aliud sit quam merarum corruptionum farrago. Et profecto sic est. Noui hi Bibliorum interpretes vix quidquam aliud omni suo studio perſecerunt, quam quod falsitates falsitatis cumularunt; dum vnaquæque secta suo modo versionem instituit, & tam sensum quam verba ad suas opiniones accommodat. Certè ab Oecolampadio (a) sexaginta septem Versiones notatæ sunt. Sed vt Lutherus, ita Zuinglius nullam aliam quam suam in Ecclesia sua tolerare voluit. Eodem quasi iure Anabaptistæ, itèmq; Waldenses vtuntur, qui Biblia in Gallicam linguam conuerſi, & in oppido Nouocastellano imprimi curarunt. Eadem Budæus in Polonicam linguam traduxit, impudenter asseuerans, solam suam Versionem veram esse: eoque audaciz progressus, vt Euangelistarum ordinem mutare ausus sit. Idem in Poëmate suo fatetur, ex omnibus libris nullum magis deprauatum in quacumque lingua reperiri, quam Biblia. Tigurini tandem omnibus quacumque vellent Versione vtendi licentiam permiserunt, quod Ecclesia, vt ipsi in latina aiunt Præfatione, nulli Translationi adstricta esse debeat, sed vnicuique liceat Biblia pro suo iudicio transferre. E contra Lutherani Lipsienses in synodo Anno M. D. XXVIII. hoc decretum ediderunt. Quum omnes Bibliorum versiones, excepta ea quam vir Dei Martinus Lutherus fecit, corrupta sint & deprauata, velle se ac iudicare ne vlla nisi eiusdem in Ecclesia legatur aut vsurpetur. Lutherus ergo accepta Zuinglij versione, eum impudentem & diuini verbi corruptorem appellabat. Ex aduerso non minus Zuinglius contra Lutherum detonabat, impostorem eum vocans, & qui diuinum verbum pro libitu suo mutet iterumque mutet. Eodem modo Castalion & Beza in versionibus suis magnas contentiones susceperunt: quarum hic strenuus fuit Caluinianorum dogmatum assertor, hancque ipsam Lutheri versionem tamquam nouam, insolitam & corruptam traducere non dubitauit: cui tamen Germani ita illuserunt, vt diceant. Pulchrum esse spectaculum quod Gallus Circulator Germanos Germanicam linguam cuius vix verbum intelligat, docere velit. Sed de Luthero & Zuinglio tum illud Lucani vsurpare licebat: — nec poterat Caesar iam ferre priorem, Pompeiusve parem.

Lutherus enim tamquam alter Pythagoras ἀὐτὸς ἑρῶ, Ipse dixit, debere sibi putabat, nec quemquam tam in intelligentia quam versione S. scripturæ sibi parem, nedum superiorem iudicabat. Quinetiam tantum sibi sumebat, vt non solum verba & loca ad ipsius gustum parum facientia immutaret (b) quorum magnum numerum Lindanus Ruræmundensis Episcopus, & Staphylus colleguerunt) verum etiam ipsi Prophetis & Euangelistis vim quasi inferre, & alios pro suo lubitu substituere auderet. Melancthon quidem magistrum contra Staphylum defendere conatus, quum vero nulla aut debilia admodum reperisset tela ad defendendum, manus tandem dare coactus fuit. Sed præterquam quod Lutherus integros S. scripturæ libros aggredi & loco quasi mouere seu proſcribere non dubitauit (& ne te longe per scripturam circumducam) ecce tibi singulare effrontis cuiusdam impudentiz specimen. Tota Christianitas vna voce & lingua hæctenus in symbolo Apostolico cantare solebat: CREDE SANCTAM ECCLESIAM CATHOLICAM. Posterius hoc verbum quum non satis ei placeret, proſcriptum ab ipso, ac vox CHRISTIANAM substituta fuit. (c) Et sic quidem habent omnia prima Symbola, tam latina quam Germanica: vt & libelli Elementarij in puerorum vsu, etiam Antuerpiæ, atque in Polonia à Ioanne Lasco excusi. Vtrum Lutherus adiuncti illius articuli, qui in Lutheranorum templis decantatur (quo plena omnium peccatorum remissio annunciat) auctor fuerit, nescio: certe de ipsius genio fluxit.

In tota orbis totius Christianitate,
Tenetur in vniuersi sensus æqualitate,

Quod omnia omnium remissa sint peccata.

Quæ verba Rescius in suis Atheisinis è vulgari Germanica lingua, qua illa à Lutheranis decantantur, in Latinum vertit.

IX. Porro vbi animaduertit Lutherus, doctrinam quam è suo cerebro tamquam alteram Iouis Mineruam parturiebat, sustineri ac defendi non posse, si certis quibusdam Sanctæ scripturæ libris eadem quæ hæctenus constaret auctoritas: illos audaci manu furcillare ac conuellere aggressus est, Iudæos in hoc imitatus. Quam ob causam Iustinus Martyr in Dialog. contra Tryphonem hæreticos sui temporis Iudæorum

a Oecolamp. de verb. Dom. b Vid. Elench. Præteoli. Staph. de Germ. Bib. vers. c Luth. contra Ambros. Catharin.